

იაკობ გოგებაშვილის სახელობის თელავის სახელმწიფო უნივერსიტეტი

ხელნაწერის უფლებით

ნინო გიგილაშვილი

სტუდენტთა კარიერული დაგეგმვისა და განვითარების

პრობლემატიკა და მისი გავლენა დასაქმებაზე

განათლების დოქტორის აკადემიური ხარისხის მოსაპოვებლად წარდგენილი

დისერტაციის

ავტორეფერატი

სპეციალობაში: განათლების მეცნიერებები

სამეცნიერო ხელმძღვანელები:

ნინო მოდებაძე

პედაგოგიკურ მეცნიერებათა კანდიდატი, პროფესორი

ნინო ბასილაშვილი

ფსიქოლოგიის მეცნიერებათა კანდიდატი, ასოცირებული პროფესორი

თელავი

2017

ნაშრომი მომზადდა იაკობ გოგებაშვილის სახელობის თელავის სახელმწიფო
უნივერსიტეტის განათლების მეცნიერებათა ფაკულტეტის განათლების
მეცნიერებათა დეპარტამენტში

სამეცნიერო ხელმძღვანელები:

ნინო მოდეზაძე

პედაგოგიკურ მეცნიერებათა კანდიდატი, პროფესორი

ნინო ბასილაშვილი

ფსიქოლოგიის მეცნიერებათა კანდიდატი,

ასოცირებული პროფესორი

რეცენზენტები:

კოტე რამიშვილი

პედაგოგიკურ მეცნიერებათა დოქტორი, პროფესორი

ია ჯიმშიტაშვილი

ეკონომიკის მეცნიერებათა კანდიდატი, პროფესორი

დაცვა შედგება 2017 წლის „-----“, ----- საათზე იაკობ
გოგებაშვილის სახელობის თელავის სახელმწიფო უნივერსიტეტის განათლების
მეცნიერებათა ფაკულტეტის სადისერტაციო საბჭოს სხდომაზე:

კორპუსი ----- აუდიტორია -----

მისამართი:საქართველო, თელავი, 2200

ქართული უნივერსიტეტის ქუჩა №1

ტელ:+995 250 27 24 01

დისერტაციის გაცნობა შეიძლება თელავის სახელმწიფო უნივერსიტეტის
ბიბლიოთეკაში და ვებ-გვერდზე:<http://tesau.edu.ge>

სადისერტაციო საბჭოს მდივანი ----- ნ.ბასილაშვილი, ასოც.პროფესორი

სადისერტაციო ნაშრომის საერთო დახასიათება

თემის აქტუალობა: მსოფლიო დღეს უფრო სწრაფად იცვლება, ვიდრე ეს ხდებოდა ახლო წარსულში. მუდმივად ვითარდება ცხოვრების ყველა სფერო, ასევე სწრაფად იცვლება ადამიანი და მისი საჭიროებები, ცოდნა, უნარი, მიდგომები, ფასეულობები. ამ ცვლილებების ერთიანობა ცვლის პიროვნების კარიერულ შესაძლებლობებსა და მოთხოვნილებებს. იცვლება სამუშაოს ხასიათი და მოთხოვნაც თამანშრომლებზე, რადგან კონკრეტული საქმე და პროფესია, დროის მიხედვით, ხშირად ხდება ნაკლებად მოთხოვნადი, ან საერთოდ უსარგებლო ბაზრისათვის. წარსულში ყველაზე პრესტიჟულად ჩათვლილი პროფესიები დღეს სულ სხვა პროფესიებმა ჩაანაცვლა, ან ბაზარმა სულ სხვა მოთხოვნები და სტანდარტები დაუწესა მათ. შესაბამისად, ადამიანისათვის კარიერის ცნებაც იცვლება; ამ ცვლილებების კვალდაკვალ, ის სცდება თავის საზღვრებს. ადამიანი, რომელსაც სურს, რომ მოთხოვნადი იყოს სამუშაოსათვის, იძულებულია იყოს მოქნილი და ინოვაციური, მუდმივად ეძებდეს ახალ გამოწვევებს სამუშაოსა და სწავლის სფეროებში. არც ერთ ხელისუფლებას და ორგანიზაციას არ შეუძლია უზრუნველყონ უსაფრთხო კარიერა ადამიანებისათვის, არამედ, შეუძლია მოგვცეს განათლების შესაძლებლობა; სწორედ ამიტომ, განსაკუთრებული მოთხოვნები გაჩნდა განათლების სისტემის მიმართ, რომლის თანახმადაც, ადამიანს ნებისმიერ ასაკში მარტივად უნდა შეეძლოს მისთვის საჭირო კვალიფიკაციის ან გადამზადების მიღება მისთვის ხელსაყრელ დროს.

სხვანაირად, რომ ვთქვათ, ჰქონდეს იმის შესაძლებლობა, რომ განავითაროს და მართოს საკუთარი კარიერა.

ბუნებრივია, რომ ეს პროცესი დაკვირვებისათვის მეტად საინტერესოა მით უმეტეს, რომ ამგვარი საკითხების ძირეული კვლევა საქართველოში ჯერ არ განხორციელებულა, თუ არ გავითვალისწინებთ ცალკეულ, ფრაგმენტულ მონაცემებს, რომელთა შესწავლა მხოლოდ საკითხის ზოგადი სურათის გამოსავლენად გამოგვადგება.

სწორედ ესაა ჩვენი სამუშაო კვლევის სფერო და მის ერთ ცენტრალურ საკითხზე გვინდა შევჩერდეთ. ევროპელი მკვლევარებისა და განათლების ექსპერტების ნაშრომებში სულ უფრო აქტიურადაა ასახული კვლევების შედეგები, რომლებიც უნივერსიტეტის სტუდენტთა ცნობიერების შესწავლას, შეცვლას, განვითარებასა და მართვას ეხება. ყველა ეს საკითხი ორიენტირებულია ერთ მიზანზე: სტუდენტმა სწორად დაგეგმოს და განახორციელოს საკუთარი საგანმანათლებლო აქტივობები, რომელიც, სამომავლოდ საზოგადოებაში, პროფესიულ გარემოში საკუთარი თავის რეალიზების საშუალებას მისცემს.

თუ გავითვალისწინებთ იმას, რომ უნივერსიტეტების წარმატებულობის ერთ-ერთი ძირითადი ინდიკატორი სწორედ კურსდამთავრებულთა დასაქმების მაჩვენებელია, ეს პროცესები საუნივერსიტეტო ცხოვრების ძირითად აქტივობად უნდა განვიხილოთ. არც თუ იშვიათად, სტატისტიკა თუ სახელმძღვანელოებში ასეთი ლოზუნგიც კი გხვდება: „შეცვალე შენი მიდგომები, შეცვალე შენი ცხოვრება!“ ის ეხება სტუდენტის აზროვნების კორექტირებას, რომელიც ეხმარება მას გონივრულად დაგეგმოს და შექმნას საკუთარი „კარიერული კიბე“.

ჩვენ მიერ იაკობ გოგებაშვილის სახელობის თელავის სახელმწიფო უნივერსიტეტის სტუდენტებთან გასაუბრებამ გამოავლინა, რომ მათთვის, წარმატებული კარიერა შეიძლება იყოს მაღალანაზღაურებადი სამსახური, სხვადასხვა სახის სამუშაოზე დასაქმებულობის უნარი, თვითრეალიზება საზოგადოებაში, ბალანსი პირადსა და სამუშაოს შორის და სხვა, რომლის განხორციელება, მათივე აზრით, შესაძლებელია პროფესიული ზრდის საშუალებით, თუმცა, მომდევნო კითხვაზე: „როგორ წარმოუდგენიათ პროფესიული ზრდის დინამიკა“, უჭირთ პასუხის გაცემა და ტრადიციულ, აქამდე არსებულ წარმოდგენებს მიმართავენ. კერძოდ, საკუთარ განვითარებაზე საუბრისას, ისინი მარტივად იშველიებენ ტრენინგებს, კონფერენციებს და მსგავს ღონისძიებებს.

სინამდვილეში, ეს აქტივობები განვითარების პროცესის მხოლოდ ერთ კომპონენტს წარმოადგენს. ყველაზე კარგად მომზადებული ტრენინგის ეფექტიც კი,

სრულიად უმნიშვნელოა, თუკი იგი სტუდენტის განვითარების გლობალური ხედვისა და გეგმის დიდ სურათში არ ჯდება, არ გამომდინარეობს მისგან. ზოგადად, პროფესიული განვითარება, როგორც მრავალრიცხოვანმა კვლევებმა დაადგინა, კომპლექსური პროცესია, რომელიც ერთმანეთთან მჭიდროდ დაკავშირებული სამი საფეხურისაგან შედგება. ესენია:

- საჭიროებების დადგენა;
- პროფესიული განვითარების კონკრეტული პროგრამების/აქტივობების მომზადება;
- მიღებული შედეგების მუდმივი შეფასება-განვითარება.

ჩვენი სადისერტაციო ნაშრომის ფორმატში დაგეგმილი კვლევის გეგმაც ამის მიხედვით ჩამოყალიბდა.

პირველ ყოვლისა, ჩამოვაყალიბეთ კვლევის ჰიპოთეზა და განვსაზღვრეთ მთავარი კვლევითი კითხვა: „გააჩნია, თუ არა სტუდენტს უნივერსიტეტში მოსვლისას განსაზღვრული წარმოდგენა და საჭიროებები საკუთარი კარიერის შექმნა-დაგეგმვისა და განვითარების შესახებ?!”

სწორედ ამის მიხედვით ჩამოვაყალიბეთ კვლევის ჰიპოთეზა: თუ სტუდენტთა კარიერული დაგეგმვისა და განვითარების პრობლემატიკას და მათი დასაქმებისათვის აუცილებელი ზოგად-ტრანსფერული კომპეტენციებით აღჭურვას გავითვალისწინებთ კურიკულუმებში, მაშინ სტუდენტი, უშუალოდ სწავლის დაწყებიდანვე დაიწყებს ჯანსაღ ფიქრს საკუთარ კარიერის დაგეგმვასა და განვითარებაზე.

შესაბამისად, ჩვენი კვლევის მიზანია: კარიერის ძირითადი ტერმინებისა და მიდგომების განსაზღვრა, თელავის სახელმწიფო უნივერსიტეტის სტუდენტთა კარიერული საჭიროებების კვლევა და მათი კარიერული განვითარების კონცეფციის შემუშავება.

კვლევის ობიექტია: სტუდენტთა კარიერული საჭიროებების კვლევა.

კვლევის საგანია: სტუდენტთა კარიერული საჭიროებებით აღჭურვის ეფექტური სტრატეგიები კურიკულუმში.

კვლევის ძირითადი ამოცანები: კვლევის მთავარი მიზნიდან გამომდინარე, განვსაზღვრეთ ის ძირითადი ამოცანები, რომლებიც დაგვეხმარებოდა მიზნის განხორციელებაში:

- კარიერის განსაზღვრა, მისი განვითარებისა და მართვის საერთო ტენდენციების გამოვლენა;
- პიროვნების თვითგანვითარების, როგორც კარიერის დაგეგმვისა და განვითარების ძირითადი ფენომენის ფსიქოლოგიური ფაქტორების გამოვლენა;
- საქართველოს უნივერსიტეტებში სტუდენტთა კარიერული დაგეგმვისა და განვითარების ხელშეწყობის სახელმწიფო მიდგომების შესწავლა;
- სტუდენტთა პროფორიენტაციისა და კარიერული საჭიროებების გამოვლენა თელავის სახელმწიფო უნივერსიტეტში;
- სტუდენტთა კარიერული დაგეგმვისა და განვითარების კონცეფციის ჩამოყალიბება;
- პრაქტიკული კვლევითი სამუშაოები, რომელიც სავარაუდოდ დაადასტურებდა ჩვენს მიერ მთავარი კვლევითი კითხვის პასუხად გამოთქმულ ჰიპოთეზას.

კვლევის მეთოდოლოგია და მეთოდები: ჩვენს მიერ შესასწავლი პრობლემის იდენტიფიცირებისათვის და სისტემურობისათვის განვსაზღვრეთ კვლევის მრავალფეროვანი მეთოდოლოგია; კერძოდ, პრობლემის სიღრმისეულად შესწავლისათვის გამოვიყენეთ თვისობრივი და რაოდენობრივი კვლევები. ამისათვის მოვიშველიეთ შემდეგი კვლევის ინსტრუმენტები:

- ამ მიმართულებით არსებული ლიტერატურის ანალიზი;
- მოწინავე გამოცდილების შესწავლა;
- სტუდენტთა, ლექტორთა და დამსაქმებლის ანკეტირება ღია და დახურული კითხვებით, ინტერვიუ სტუდენტებთან და დამსაქმებელთან, ადმინისტრაციასთან, ლექტორებთან;
- კვლევის მონაცემების რაოდენობრივი და თვისობრივი ანალიზი.

კვლევის ინსტრუმენტები:

1. სტუდენტთა კარიერული განვითარების საჭიროებების კვლევა იაკობ გოგებაშვილის სახელობის თელავის სახელმწიფო უნივერსიტეტის მაგალითზე.
2. პოტენციური დამსაქმებლის კვლევა ი. გოგებაშვილის სახელობის თელავის სახელმწიფო უნივერსიტეტის კურსდამთავრებულთა კარიერულ შესაძლებლობებზე.
3. სტუდენტთა პროფორიენტაციის ჩამოყალიბების ტენდენციები თელავის სახელმწიფო უნივერსიტეტის მაგალითზე.
4. იაკობ გოგებაშვილის სახელობის თელავის სახელმწიფო უნივერსიტეტის ლექტორთა შეხედულების კვლევა სტუდენტთა კარიერული დაგეგმვისა და ხედვების შესახებ.

კვლევის მეცნიერული სიახლე და თეორიული ღირებულება: საქართველოში სტუდენტთა კარიერული განვითარებისა და დაგეგმვის საკითხები ახალია და მისი სისტემური გამოკვლევა ჯერ არ მომხდარა. თავად პრობლემა საქართველოს მთავრობამ ერთ-ერთ პრიორიტეტული მიმართულებად აღიარა, ამდენად, ამ საკითხების შესწავლა და მის განხორციელებაზე, დაკვირვებაზე მასალების მოპოვება, ანალიზი და შესაბამისი თეორიის შექმნა სიახლე იქნება განათლების მენეჯმენტის სფეროში. ამიტომ, აღნიშნული ნაშრომი, ვფიქრობთ, ახალი დამატებითი მასალაა აღნიშნულ სფეროში.

კვლევის პრაქტიკული ღირებულება: ნაშრომის ფორმატში ჩატარებული კვლევა მიეკუთვნება ემპირიული (გამოყენებითი) კვლევის სფეროს, ამდენად, დისერტაციაში მიღებული შედეგები, ამის საფუძველზე ჩამოყალიბებული დასკვნები და რეკომენდაციები სასარგებლო იქნება უნივერსიტეტების ადმინისტრაციის, ლექტორების, პოტენციური დამსაქმებლების, მკვლევარებისა და განათლების მუშაკებისათვის.

სადისერტაციო ნაშრომის შინაარსი

ნაშრომი მოიცავს შესავალს, სამ თავს, ცხრა პარაგრაფს, დასკვნებსა და რეკომენდაციებს; გამოყენებული და ციტირებული ლიტერატურის ნუსხას. დისერტაციის მოცულობა შეადგენს კომპიუტერზე ნაბეჭდ 144 გვერდს. ნაშრომის ირგვლივ გამოქვეყნებულია 5 სამეცნიერო სტატია, საერთაშორისო სამეცნიერო კონფერენციის მოხსენების ერთი თეზისი (იხ.შრომების სია).

პირველი თავი - პიროვნების თვითგანვითარებისა და თვითრეალიზების ფსიქოლოგიური ფაქტორები შედგება ორი პარაგრაფისაგან.

პირველ პარაგრაფში: **პიროვნების თვითგანვითარების კონცეფცია მასლოუს მოთხოვნილებათა იერარქიის მიხედვით**, დაწვრილებითაა წარმოდგენილი ფსიქოლოგების: როჯერსის, მასლოუს, ბანდურას, უზნაძის შეხედულებები იმის შესახებ, რომ პიროვნებისათვის თვითრეალიზაციის მოთხოვნილება წარმოადგენს ზრდის მოთხოვნილებას და მოიცავს ცოდნის შეძენის, სამყაროს შეცნობის და გაგების, ზრდის და განვითარების სურვილს. პარაგრაფში ვასკვნით, რომ თვითრეალიზაციისკენ სწრაფვა ადამიანისთვის დიდი მოტივაციის წყაროს წარმოადგენს. შინაგანი მოტივაციის განმსაზღვრელი ფაქტორების კვლევას ეძღვნება

მეორე პარაგრაფი: **პიროვნების შინაგანი მოტივაციის განმსაზღვრელი კოგნიტური და ჰუმანისტური ფაქტორები**. სადაც ვითარდება აზრი, რომ ზრდასრული ადამიანი, როგორც წესი, მზადაა ისწავლოს და იშრომოს ხანგრძლივად და მძიმედ, იმისათვის, რომ განახორციელოს შორი მიზნები, თუ ისინი შინაგანი მოტივითაა განპირობებული. როგორც ცნობილია, ფსიქოლოგები პიროვნების ქცევების განმსაზღვრელი მოტივაციის შესახებ ორი შეხედულებას იზიარებენ: შემეცნებითსა (კოგნიტური) და ჰუმანისტურს. სტუდენტი, თავისი ასაკიდან გამომდინარე, კოგნიტური განვითარების უმაღლეს საფეხურზე მყოფი ინდივიდია, რომლისათვისაც თვითგანვითარება და თვითრეალიზება, შესაბამისი ფსიქოლოგიური პროცესების „პროვოცირებით“ ასევე უმაღლესი დონეზე შეიძლება

ჰქონდეს ჩამოყალიბებული, თუ შესაბამის „მაპროვოცირებელ“ ღონისძიებებს სწორად დაგეგმავს და განახორციელებს უნივერსიტეტის გუნდი.

მეორე თავი - პიროვნების კარიერული დაგეგმარებისა და მართვის მეცნიერული კვლევა მოიცავს სამ პარაგრაფს: პირველ პარაგრაფში: კარიერის ცნების შესახებ ზოგადი განმარტებები და ინტერპრეტირება, ვითარდება აზრი, რომ დღეს, თანამშრომელთა კარიერული განვითარებისა და წინსვლის ეფექტური სტრატეგიების ჩამოყალიბება ცნობადი ორგანიზაციებისა და კორპორაციების მთავარი მამოძრავებელი ძალაა. პარაგრაფში დაწვრილებითაა განხილული კარიერის ცნება, მისი მსოფლიოში გაზიარებული განმარტებები და ინტერპრეტაცია.

მეორე პარაგრაფში: საქართველოს უნივერსიტეტებში სტუდენტთა კარიერული დაგეგმვისა და განვითარების ხელშეწყობის სახელმწიფო მიდგომების შესწავლა, განხილულია სტუდენტთა კარიერულ დაგეგმვასა და წინსვლაზე საქართველოში მოქმედი სახელმწიფო მიდგომები; უნივერსიტეტებში საერთაშორისო პროექტის ფარგლებში შექმნილი კარიერული სერვისები და მთავრობის დადგენილება: „დასაქმების ხელშეწყობის მომსახურებათა განვითარების პროგრამის დამტკიცების შესახებ“, სადაც განსაზღვრულია პიროვნებისათვის კარიერული წინსვლის მხარდაჭერის საკითხები.

მესამე პარაგრაფი: სტუდენტთა პროფორიენტაციის, როგორც კარიერის საწყისის ჩამოყალიბების ტენდენციები თელავის სახელმწიფო უნივერსიტეტის მაგალითზე, ეძღვნება სტუდენტთა პროფორიენტაციის ჩამოყალიბების ტენდენციასა და კარიერული საჭიროებების კვლევას, მის გავლენას დასაქმების ხარისხზე, რომელიც მნიშვნელოვან როლს ასრულებს პიროვნების თვითრეალიზაციისათვის.

პარაგრაფში ასევე გაანალიზებულია სტუდენტთა გამოკითხვის შედეგები, რომლებიც პროფორიენტაციისა და საკუთარი კარიერის დაგეგმვა-განვითარებას ეხება. როგორც გამოკითხვამ აჩვენა, გამოკითხულთა 41% მიიჩნევს, რომ პიროვნებას პროფორიენტაციული ხედვები უნივერსიტეტში მოსვლამდე უნდა ჰქონდეს განსაზღვრული, ხოლო სტუდენტთა ასევე საკმაო რაოდენობას - 59%-ს

არაპირდაპირ, მაგრამ მაინც, მიაჩნია, რომ შემდგომ განვითარებასა და კარიერულ ზრდაში უნივერსიტეტის პასუხისმგებლობა განმსაზღვრელია და ზოგადად, კურიკულუმიც უნდა აძლევდეთ მათ ამის საშუალებას.

სტუდენტი, ამ გამოკითხვის მიხედვით, ზოგადად ფიქრობს საკუთარი არჩევანის განვითარებაზე, საკუთარ კარიერულ საჭიროებებზე და მათივე აზრით, ამაში ერთგვარი დახმარება საგანმანათლებლო კურიკულუმებმაც უნდა გაუწიონ.

ამ საკითხის უკეთ შესასწავლად, ჩვენთვის საინტერესო იყო სხვადასხვა რაკურსით დანახული სტუდენტთა კარიერული განათლება და საჭიროებები. ამიტომ, ამ საკითხის სრულფასოვანი გამოკვლევისათვის ჩვენს სამოქმედო არეალში, სტუდენტებთან ერთად, ლექტორები და პოტენციური დამსაქმებელიც ჩავრთეთ. ჩვენი ნაშრომის მესამე თავი მთლიანად კვლევას დავუთმეთ.

მესამე თავი - სტუდენტთა კარიერული საჭიროებების კვლევა, მოიცავს ოთხ პარაგრაფს: 3.1. სტუდენტთა კარიერული განვითარების საჭიროებების კვლევა იაკობ გოგებაშვილის სახელობის თელავის სახელმწიფო უნივერსიტეტის მაგალითზე; 3.2. პოტენციური დამსაქმებლის შეხედულებების კვლევა იაკობ გოგებაშვილის სახელობის თელავის სახელმწიფო უნივერსიტეტის კურსდამთავრებულთა კარიერულ შესაძლებლობაზე და საჭიროებებზე; 3.3. იაკობ გოგებაშვილის სახელობის თელავის სახელმწიფო უნივერსიტეტის მაგალითზე ლექტორთა შეხედულების კვლევა სტუდენტთა კარიერული ხედვებისა და საჭიროებებების შესახებ; 3.4. სტუდენტთა კარიერული განვითარების მართვის კონცეფცია.

ჩვენთვის კვლევის ანალიზისას საინტერესოა აღმოჩნდა არა მხოლოდ პროგრამებზე სტუდენტთა რაოდენობის ყოველწლიური ზრდის ტენდენცია (24-დან გაიზარდა და ამჟამად შეადგენს 200), არამედ მათი კარიერული ისტორიების კვლევა, რომელიც ჩვენს მიერ სათანადო დამუშავების შემდეგნაირად გამოიყურება:

2013 წელს ჩარიცხულთაგან მოქმედი სტუდენტები შეადგენს 46 პროცენტს, ოდნავ იკლებს და 32 პროცენტს შეადგენს 2014 წელს ჩარიცხული სტუდენტები, ხოლო 2015 წელს ჩარიცხულთა შორის მოქმედი სტუდენტები 55 პროცენტს შეადგენს. ჩვენ

ხელთაა ასევე თვისობრივი კვლევის მონაცემები, რომელიც ჩატარდა საქართველოს შეფასებისა და გამოცდების ეროვნული ცენტრის მიერ პროფესიულ პროგრამებზე ჩარიცხვის კანდიდატებთან (გამოკითხვაში ჩვენც ვიყავით ჩართულები). ანკეტური გამოკითხვის შედეგებმა გამოავლინა, რომ 100 პროცენტიდან 80 პროფესიულ პროგრამას ირჩევს შრომის ბაზარზე დასაქმების დიდი შანსის იმედით.

ჩვენ მიერ პროტენციურ დამსაქმებელთან ჩატარებული კვლევის ფარგლებში, სადაც გამოვიყენეთ მიზნობრივი შერჩევა, გამოკითხულ იქნა 50 ორგანიზაციის ხელმძღვანელი, მათ შორის თელავის და თელავის რაიონის სოფლების საჯარო სკოლების დირექტორები. კვლევის სტატისტიკის მიხედვით, ორგანიზაციების მომსახურე პერსონალის რაოდენობა ჯამში შეადგენს სულ - 1636 ადამიანს. მათგან, 892 ადამიანს დამთავრებული აქვს იაკობ გოგებაშვილის სახელობის თელავის სახელმწიფო უნივერსიტეტი.

დამსაქმებელთა პასუხები აჩვენებს, რომ საუნივერსიტეტო კურიკულუმები ზოგადად აძლევენ სტუდენტებს ცოდნასა და ზოგად ტრანსფერულ უნარ - ჩვევებს, რომლებიც მათ ეხმარებათ დასაქმებასა და კარიერულ წინსვლაში. უფრო მეტიც, გამოიკვეთა, რომ ორგანიზაციების ხელმძღვანელები იცნობენ საუნივერსიტეტო კურიკულუმებს, რაც მათ ამ კურიკულუმების შექმნასა და განხორციელებაში ჩართულობაზე მიუთითებს. თუმცა, მათ მიერ დაფიქსირებული დადებითი პასუხი დასაქმებულთა კარიერულ წინსვლისათვის მზაობაზე ერთგვარად ფორმალურად გვეჩვენება. ამაზე მიუთითებს გამოკითხვები და ინტერვიუ სტუდენტებთან საკუთარი კარიერული წინსვლის დაგეგმარების შესახებ, საიდანაც იკვეთება, რომ ისინი ჯერ კიდევ საჭიროებენ რჩევებსა და დამატებითი უნარ-ჩვევებით აღჭურვას იმის შესახებ, თუ როგორ უნდა დაგეგმონ უნივერსიტეტში შესვლისთანავე საკუთარი კარიერული გზა.

ჩვენი მომდევნო კვლევა, რომელიც უნივერსიტეტის ლექტორთა თვალთ დანახულ სტუდენტთა კარიერის ხედვებსა და საჭიროებებს ეხება, გამოკითხულ იქნა უნივერსიტეტის 50 ლექტორი. კვლევა იყო მიზნობრივი და არაალბათური.

კვლევა მიმდინარეობდა 2017 წლის აგვისტო-სექტემბერში. ჩვენ მიერ სპეციალურად შედგენილი ანკეტა-კითხვარები ლექტორებს დაეგზავნათ სპეციალური ელექტრონული კომპიუტერული სისტემის ე.წ. Survey Monkey-ის საშუალებით, რომელმაც ერთგვარად გაგვიადვილა შედეგების დათვლა და ანალიზი. ღია პასუხის ველში ლექტორებმა დააფიქსირეს კურიკულუმის ცვლილებების ის ნაწილები, რომლებიც კონცენტრირებულია პრაქტიკული ნაწილისა და სტაჟირების წილის გაზრდაზე, მეტ კვლევაზე, პრობლემაზე დაფუძნებული სწავლების რეალურ განხორციელებაზე, სწავლებისა და შეფასების ისეთი სტრატეგიების განვითარებაზე, როგორებიცაა: გუნდური მუშაობა, პროექტული სწავლება, მეტი ინტერაქტივი სტუდენტს, ლექტორსა და პოტენციურ დამსაქმებელს შორის და სხვა. ვფიქრობთ, ლექტორთა პასუხები კურიკულუმების ხელმძღვანელებსა და განმახორციელებელ გუნდებს დაფიქრებისა და განსჯის საფუძველს უქმნის.

დისერტაციის ძირითადი დასკვნები და რეკომენდაციები

- 1) ადამიანის განვითარების დონე კოგნიტური განვითარების ზედა საფეხურებზე გადასვლის პარალელურად ღრმავდება და რთულდება, რასაც თან სდევს თვითშეფასებისა და თვითრეალიზების პროცესების ზრდაც. პიროვნება დროთა განმავლობაში, რეალური თვითშეფასების ჩამოყალიბების კვალდაკვალ, თვითგანვითარების კონტროლის ზედა დონეებზე გადადის და როგორც წესი, ისწრაფის საზოგადოებაში აქტიური თვითრეალიზაციისაკენ.
- 2) უამრავი ფაქტორი განსაზღვრავს პიროვნების განწყობას, ისწრაფოს მუდმივი თვითგანვითარებისაკენ. მათ შორის მთავარი მოტივაციის ფაქტორია. ესე იგი შეიძლება ვთქვათ, რომ მოტივებს საფუძვლად უდევს მოთხოვნილებები.
- 3) პიროვნებისათვის თვითგანვითარება და თვითრეალიზებისაკენ სწრაფვა ბუნებრივი, თანდაყოლილი თვისებებია და უმაღლეს საფეხურს, როგორც წესი მოზრდილობის ასაკში აღწევს. მის სრულად გამოვლენას ერთდროულად

რამდენიმე ფსიქოლოგიური პროცესი (მოთხოვნილება, განწყობა, ინტერესი, შესაბამისი მოტივაცია) უწყობს ხელს.

- 4) თუ შესაძლებელია, რომ სტუდენტთა კარიერული დაგეგმვისა და განვითარების პრობლემატიკა, მათი დასაქმებისათვის აუცილებელი ზოგად-ტრანსფერული კომპეტენციებით აღჭურვა გათვალისწინებულ იქნეს კურიკულუმებში, მაშინ სტუდენტი, უშუალოდ სწავლის დაწყებიდანვე დაიწყებს ჯანსაღ ფიქრს საკუთარ კარიერის დაგეგმვასა და განვითარებაზე, რაც მას შემდგომში დაეხმარება საკუთარ კარიერულ კიბეზე ასვლაში.
- 5) კარიერის დაგეგმვა კარიერის მართვის ძირითადი პროცესია. კარიერის განვითარების განსაზღვრა შესაძლებელია იმ კომპეტენციების მიხედვით, რაც აუცილებელია ადამიანისათვის სამუშაოს შესასრულებლად პასუხისმგებლობის თუ მიღწევების პროგრესულ დონეზე.
- 6) სტუდენტთა ჩვენ მიერ წარმოდგენილი კარიერული განვითარების კონცეფცია ეფექტის მომტანია მხოლოდ მაშინ, როდესაც იგი მუდმივად, უწყვეტი ციკლით მიმდინარეობს. სტიქიური, არასისტემატური, ერთჯერადი აქტივობები ადამიანური რესურსების ფუჭი ხარჯვაა და რისკის ქვეშ აყენებს, ან არასწორი მიმართულებით წარმართავს მის სამომავლო განვითარებას. ის შეიძლება მუდმივად გამდიდრდეს და დაკონკრეტდეს სტუდენტთა საჭიროებების მიხედვით.
- 7) ჩვენ მიერ კვლევის შედეგების დამუშავებისას იკვეთება უწყვეტ განათლების მიმართ დაინტერესებულ პირთა რაოდენობაზე ზრდის დინამიკა, რომელიც უდაოდ გასათვალისწინებელია განათლების პოლიტიკის განსაზღვრისას. ეს აისახება სტუდენტთა კარიერული განვითარების საჭიროებების დაგეგმვისას. პიროვნების კარიერული ზრდის დაგეგმარება ბავშვობიდანვე იწყება და უნივერსიტეტებში უფრო მეტად ვითარდება. სტუდენტი მუდმივად ფიქრობს იმაზე, როგორ შექმნას საკუთარი კარიერული კიბე და მოახდინოს თვითრეალიზება საზოგადოებაში. ამ მიზნით ის ხშირად მიმართავს უწყვეტ განათლებას.

- 8) სტუდენტმა კარიერის შექმნაზე ფიქრი უნივერსიტეტში მისვლისთანავე უნდა დაიწყოს და მიუხედავად საკუთარი არჩევანის თავისუფლების, ის სისტემურობისა და კომპლექსურობის ჩარჩოთი უნდა იყოს დარეგულირებული. მით უმეტეს, რომ ჩვენ, სკოლისაგან განსხვავებით, საქმე გვაქვს ზრდასრულ პიროვნებებთან, რომლებისთვისაც საკუთარი განვითარება მთლიანად შინაგანი მოტივაციით უნდა იყოს განპირობებული.
- 9) თუ შესაძლებელია, რომ სტუდენტთა კარიერული დაგეგმვისა და განვითარების პრობლემატიკა, მათი დასაქმებისათვის აუცილებელი ზოგად-ტრანსფერული კომპეტენციებით აღჭურვა გათვალისწინებულ იქნეს კურიკულუმებში, მაშინ სტუდენტი, უშუალოდ სწავლის დაწყებიდანვე, სპეციალური საკონსულტაციო ცენტრების გარეშე დაიწყებს ჯანსაღ ფიქრს საკუთარ კარიერის დაგეგმვასა და განვითარებაზე, რაც მას შემდგომში დაეხმარება საკუთარ კარიერულ კიბეზე ასვლაში.
- 10) გამოკითხულმა ლექტორებმა სტუდენტთა კარიერული განვითარების დასახმარებლად დააფიქსირეს კურიკულუმის ის ნაწილები, სადაც ცვლილებები კონცენტრირებული იქნება: პრაქტიკული ნაწილისა და სტაჟირების წილის გაზრდაზე, მეტ კვლევაზე, პრობლემაზე დაფუძნებული სწავლების რეალურ განხორციელებაზე, სწავლებისა და შეფასების ისეთი სტრატეგიების განვითარებაზე, როგორებიცაა: გუნდური მუშაობა, პროექტული სწავლება, მეტი ინტერაქტივი სტუდენტს, ლექტორსა და პოტენციურ დამსაქმებელს შორის და სხვა.
- 11) კურიკულუმის განვითარების რეკომენდაციებს სამმაგი დატვირთვა შეიძლება ჰქონდეს:
- ა) ვითარდება და იხვეწება თავად კურიკულუმი, რომელიც ყველასთვის სასარგებლოა, სწავლების მაღალი ხარისხის მომტანია და უნივერსიტეტის იმიჯს უფრო ამაღლებს;
 - ბ) მაღალი დონის პროგრამის კურსდამთავრებული თავად პოტენციური დამსაქმებლისათვის მიმზიდველად გამოიყურება;

გ) მატულობს სტუდენტის თვითრეგულაციის უნარები, რომლებიც მას ეხმარება კარიერული კიბის ეფექტურად დაგეგმვასა და განხორციელებაში;

12) რეკომენდაციები კურიკულუმის განვითარებისათვის ასე გამოიყურება:

- ლექციებზე რაც შეიძლება ხშირად გამოიყენეთ ეფექტური, ინტერაქტივზე დაფუძნებული სწავლის სტრატეგიები;
- წახალისეთ სტუდენტები, თვითონვე დაისახონ სწავლის მიზნები და განახორციელონ მუდმივი მონიტორინგი სწავლა/სწავლების პროცესზე;
- მიეცით სტუდენტებს შესაძლებლობა, ისწავლონ და მიაღწიონ წარმატებას ლექტორის მითითების და დახმარების გარეშე;
- წარმართეთ აუდიტორიული შეხვედრები ისე, რომ სტუდენტებს ჰქონდეთ დავალებები, რომლებიც ჯგუფურ მუშაობას მოითხოვს;
- დროდადრო მიეცით სტუდენტებს ისეთი დავალებები (მაგალითად, კვლევითი ან შემოქმედებითი პროექტები), რომლებიც მათ შესაძლებლობას მისცემს, თვითონვე განსაზღვრონ მიზნები და დაგეგმონ, როგორ უნდა გამოიყენონ დრო;
- მიეცით სტუდენტებს ისეთი დავალებები, რომლებიც მათ ასწავლის მცირე დროის განმავლობაში ეფექტური გადაწყვეტილებების მიღებასა და პრობლემების მოგვარებას;
- დანერგეთ სტუდენტებთან პრობლემაზე დაფუძნებული სწავლება;
- ჩართეთ კურიკულუმში მეტი პრაქტიკული ნაწილი და სტაჟირების ლემენტები;
- რეალური თვითშემეცნებისათვის, ხშირად გამოიყენეთ სტუდენტებთან განმავითარებელი შეფასება, ურთიერთ და თვითშეფასება. შემდეგ კი სთხოვეთ, თავიანთი შეფასება ლექტორის შეფასებას შეადარონ;

13) როგორც ჩვენმა მრავალმხრივმა თეორიულმა და პრაქტიკულმა მიგნებებმა დაგვარწმუნა, სრულიად შესაძლებელია, საუნივერსიტეტო კურიკულუმებმა მისცეს სტუდენტს კარიერული განათლება და აღჭურვოს ისინი იმ ცოდნით, ზოგად-ტრანსფერული უნარებითა და კომპეტენციებით, რომლებიც აღნიშნულ კონცეფციაში წარმოვადგინეთ.

- 14) ამის ეფექტურობა გაიზრდება, თუ კურიკულუმი და კარიერული სერვისები ერთმანეთის პარალელურად და მუდმივი კორელაციის რეჟიმში იმუშავებს.

კვლევის ძირითადი შედეგები გამოქვეყნდა შემდეგ სამეცნიერო ნაშრომებში

1. 2014 წლის 17-19 ოქტომბერი ქ. ბათუმი შოთა რუსთაველის სახელობის უნივერსიტეტი - III საერთაშორისო - სამეცნიერო კონფერენცია - „სტუდენტთა კარიერული დაგეგმვისა და განვითარების პრობლემატიკა და მისი გავლენა დასაქმებაზე“;
2. 2015 წლის 9-11 ოქტომბერი, ქ. თელავი ი. გოგებაშვილის სახელობის თელავის სახელმწიფო უნივერსიტეტი - III საერთაშორისო - სამეცნიერო კონფერენცია „კულტურათაშორისი დიალოგები“ - „სტუდენტთა კარიერული განვითარების საჭიროებების კვლევა იაკობ გოგებაშვილის სახელობის თელავის სახელმწიფო უნივერსიტეტის მაგალითზე“;
3. 2015 წლის 3 დეკემბერი, უკრაინა II საერთაშორისო - სამეცნიერო კონფერენცია - „სტუდენტთა კარიერული განვითარების მართვის კონცეფცია“;
4. 2016 წლის 1-2 ივლისი, ქ. თელავი ი. გოგებაშვილის სახელობის თელავის სახელმწიფო უნივერსიტეტი - I საერთაშორისო - სამეცნიერო კონფერენცია „განათლება, კვლევა, პრაქტიკა“- „სტუდენტთა პროფორიენტაციის ჩამოყალიბების ტენდენციები თელავის სახელმწიფო უნივერსიტეტის მაგალითზე“;
5. 2017 წლის 27-28 ოქტომბერი, ქ. თელავი ი. გოგებაშვილის სახელობის თელავის სახელმწიფო უნივერსიტეტი - IV საერთაშორისო - სამეცნიერო კონფერენცია „კულტურათაშორისი დიალოგები“ – „პოტენციური დამსაქმებლის კვლევა ი. გოგებაშვილის სახელობის თელავის სახელმწიფო უნივერსიტეტის კურსდამთავრებულთა კარიერულ შესაძლებლობაზე“;
6. 2017 წლის ოქტომბერი კიევი, საერთაშორისო კონფერენცია - „იაკობ გოგებაშვილის სახელობის თელავის სახელმწიფო უნივერსიტეტის ლექტორთა შეხვედრულების კვლევა სტუდენტთა კარიერული დაგეგმვისა და ხედვების შესახებ“.

Iakob Gogebashvili Telavi State University

With the right of manuscript

Nino Gigilashvili

**Problems of Students' Career Planning and Development and Their Influence on
Employment**

A b s t r a c t

of the Dissertation is Submitted to Gain the Doctor's Academic Degree in Education

In the Specialty of Educational Sciences

Academic Supervisor:

Nino Modebadze,

Prof., Candidate of Pedagogic Sciences

Nino Basilashvili,

Associated Prof., Candidate of Psychological Sciences

Telavi

2017

This Research has been carried out at the Department of Educational Sciences of the Faculty
of Educational Sciences of I. Gogebashvili State University

Academic Supervisor:

Nino Modebadze,

Prof., Candidate of Pedagogic Sciences

Nino Basilashvili,

Associated Prof., Candidate of Psychological Sciences

Reviewers:

Kote Ramishvili

Prof., Candidate of Pedagogic Sciences

Ia Jimshitashvili

Prof., Candidate of Economic Sciences

The defense of the dissertation will take place on “-----“ ----- , 2017 at --
----- o'clock at the meeting of the Dissertation Committee of the Faculty of Educational
Sciences, I.Gogebashvili Telavi State University:

Building ----- Auditorium -----

Address: 1 Georgian University Street,

Telavi, Georgia, 2200

Tel: +995 250 27 24 01

The dissertation is available at the library
of Telavi State University and on web-page: <http://tesau.edu.ge>

General Description of the Dissertation Work

Actuality of the topic: The world is more rapidly changing than it was in the near past time. All the field of life has been permanently developed, as well as the humans and their needs, knowledge, skills, approaches, values. The unity of those changes alter the human career development and demands. The feature of work and demand has been changed towards the employees, as the specific job and profession get less demanding due to time changes, or useless at all for the market. The most prestigious professions of past time have been replaced by other ones today, or the market has stated rather different demands and standards. Therefore, the conception of career is being changed, and due to those changes, it is being expended. The human that needs to be demanding is forced to be flexible and innovative, who permanently searches for the new challenges in the working and teaching area. None of the governments and organizations can provide people with safe career, but they can give the possibility of education; thus, the special demands have been arisen towards the education system, according to them, people at any age should have the possibility to receive the necessary qualifications and trainings easily at any time, in other words, to develop and manage own career.

It is natural that this process is very interesting to be observed, moreover the detailed research of those issues has not been conducted in Georgia yet, there are only fragmentary data, which were studied in order to describe the general image of the issue.

Thus, the mentioned task is the area of our research, and the focus is on one of its central issues. In the works of European researchers and education experts, the research results are more actively reflected, which are about the study, development and management of the university students' awareness. All these issues are oriented on one goal, such as students should plan and implement their educational activities in a relevant way, which will contribute to their self-realization in the society and professional environment.

If we consider the fact that one of the main indicators of university's success is the employment indicator of graduates; all these processes should be reviewed as the main activity of university life. The following slogan is quite often given in the articles and manuals: "Change your approaches, change your life!", which is about students' thinking correction that help them to reasonably plan and create own "career ladder".

As a result of interviews with the students of Iakob Gogebashvili Telavi State university, there was revealed that the successful career may be the high-paid job, different kind employment skills, self-realization in the society, the balance between private life and work, etc., which implementation, in their opinion, is possible through the professional development; however, they found difficult to answer the following question: "how they imagine the professional development dynamics", and use the traditional approaches. In particular, while talking about their development possibilities, they mentioned trainings, conferences and other activities.

In fact, those activities are only one component of development process. Even the well-prepared training is not important if it does comply with the student's global view and plan. In general, the professional development, as many researched have defined, is the complex process that is composed with three tightly inter-related stages. They are:

- Defining necessities;
- Preparing the specific programs/activities for professional development;
- Evaluating-developing the received results permanently.

The dissertation research plan was formed due to the above-mentioned.

First, we have defined the research hypothesis and the main **research question**: "whether do the students have any opinions about the necessities of their future career planning and development?"

Due to it, the following **hypothesis** was formed:

If we consider students' career planning and development problems and the general-transparent competencies that are necessary for their employment, then a student will think about the career planning and development from the very first days of their study.

Therefore, **the goal of the research** is to define the main terms and approaches to career, to research the students' career necessities of Telavi State University and to work out their career development conception.

The research object is the research of the students' career necessities.

The research subject is the effective strategies for students' career necessities in the curriculum.

The main objectives of the research were defined due to the main goal that helped us to reach the goal, they are:

- Revealing the general tendencies of the career definition, its development and management;
- Finding out the psychological factors of main phenomenon of self-development, such as career planning and development;
- Studying the state approaches contributing to the students' career planning and development of Georgian universities;
- Revealing the students' prof-orientation and career necessities at Telavi State University;
- Forming the students' career planning and development conception;
- Conducting the practical research work, which presumably prove the hypothesis of the main research question.

The research methodology and methods: for identification and systematic character of the studied problem, we have defined the diverse methodology of the research; in particular, for the deep studying the problem, we have used the qualitative and quantitative researches. In addition, we have used the following **research tools**:

- Analyzing the literature of this directions;

- Studying the prior experience;
- Questionnaire survey of students, lecturers and employers with the open and closed question, interviews with students and employers, administration and lecturers;
- Analyzing the research quantitative and qualitative data.

The research tools are:

1. Research of the necessities for students' career development on the example of Iakob Gogebashvili Telavi State University.
2. Research of the potential employers through the graduates' career opportunities of I. Gogebashvili Telavi State University.
3. Tendencies of the students' prof-orientation formation on the example of Telavi State University.
4. Research of lecturers' opinions about the students' career planning and development at Iakob Gogebashvili Telavi State University.

The scientific novelty and theoretical innovation: In Georgia, the students' career development and planning issues are new and their systematic research has not been done yet. The problem itself was recognized as one of the priorities by the Georgian government. Thus, the study of the mentioned issues, collecting the materials for its implementation, observation, analysis and creating the appropriate theory will be novelty in education management. That is why, in our opinion, the presented work is the new material in this field.

The practical value of the research: The research done within the dissertation work is the empirical (applied) one, thus, the results of the dissertation, conclusions and recommendations will be useful for the university administration, lecturers, potential employers, researchers and education workers.

Summary of the Dissertation

The dissertation work includes the introduction, three chapters, nine paragraphs, conclusions and recommendations; the bibliography. The dissertation is printed 139 pages.

Around the dissertation work five scientific articles and one thesis for conference are edited (see the list).

Chapter I – Psychological Factors of Human’s Self-Development and Self-Realization includes two paragraphs. In the first paragraph: **Conception of Human’s Self-Development based on the Maslow’s Hierarchy of Needs**, there are detailed given the thoughts of following psychologists: Rogers, Maslow, Bandura, Uznadze; according to them, human demand for self-realization includes the knowledge acquiring, studying and understating the world, growth and development. In the paragraph, there is concluded that the striving for the self-realization is the great motivation for people. The second paragraph – **Cognitive and Humanistic Factors of Human’s Internal Motivation** – is dedicated to the research of defining factors of internal motivation. As a rule, an adult is ready to learn and work hard for a long time in order to implement the long-term objectives if they are conditioned with internal motives. As it is known, psychologists define two kinds of human’s behaviour defining motivation, such as cognitive and humanistic. Due to own age, a student is at the highest stage of cognitive development, who consider self-development and self-realization as important with the “provoke” of relevant psychological processes is he/she plan the “provoking” activities in a correct way and a university implements in practice.

Chapter II – Scientific Research of the Career Planning and Management includes three paragraphs. In the first paragraph - **General Definition of Career Planning Concept and its Interpretation**, there is given the idea that today the effective strategy implementation of employees’ career development and advancement is the main power for the well-known organizations and corporations. There is detailed described the concept of career, its definition and interpretations.

In the second paragraph: **The Study of the States Approaches Contributing to the Students’ Career Planning and Development at the Georgian Universities**, there is reviewed the current state approaches to the students’ career development and advancement in Georgia; the career services created within the international project at universities, and the

government's ordinance: **"About the Approval of the Employment Contributing Service Development Program"**, where the supporting issues for career development are defined.

In the third paragraph: **Students' Prof-Orientation, as the Career Initials Formation Tendencies on the Example of Telavi State University** is dedicated to the tendencies of students' prof-orientation formation and the research of the career needs, its impact on the employment quality that plays the key role in the human's self-realization.

In the paragraph, there are analyzed the students' survey results, which are about the prof orientation and own career planning and development. As the survey showed, 41% of respondents consider that a person should have defined the prof-orientation views before coming to university, and 59% of students indirectly, but still think that the responsibility of universities is the determinant for development and career growth, and in general, a curriculum should also have to provide those opportunities.

According to the same survey, a student generally thinks about the own selection development, career needs, and in the point of view, the curriculum should also create the relevant opportunities for it.

For studying this issue better, the analysis students' career education and needs from different perspectives was interesting. Thus, for the valuable research of this issue, with the students, lecturers and potential employers were also engaged in our working area.

In the third chapter – The Research of the Students' Needs includes four paragraphs, such as 3.1. The Research of the Students' Career needs on the Example of Iakob Gogebashvili Telavi State University; 3.2. The Research of the Potential Employers' Thoughts on the Basis of Graduates' Career Possibilities and Needs of Iakob Gogebashvili Telavi State University; 3.3. The Research of Lecturers' Views about the Students' Career Approaches and Needs on the Example of Iakob Gogebashvili Telavi State University 3.4. The Conception of Students' Career Development Management.

During the research, we have found interesting not only the tendencies of students' growth due to the programs (from 24 to 200), but the research of their career histories, which was analyzed and formulated in the following way:

The current students of total enrolled students in 2013 are 46 %, the number of students enrolled in 2014 is a little decreased and it is 325, in 2015 – 55%. There is also presented the qualitative research data, which was conducted with the candidates of professional program by the National Assessment and Examination Center (we were engaged in surveying). The questionnaire survey found out that 80% of them choose the professional program for the employment purposes.

Within the survey with the potential employers done by us, where the target selection method was used, the heads of 50 organizations were survey, among them were school directors of Telavi and Tbilisi public schools. According to the research statistical data, the total number of employees of the organization is 1636 people, among them 829 graduated from Iakob Gogebashvili Telavi State University.

The replies of the employers show that the university curriculums provide students with the knowledge and general skills, which contribute to their employment and career advancement. Moreover, it was revealed that the heads of the organization know the university curriculums that indicate to their engagement. However, their positive responses about the readiness to the career development is formal. This is approved with the surveys and interviews with students about their career planning, where we found that they need the relevant advices and additional skills whether they should plan the career life from the very beginning at university.

Our following research, which is about the students' career ideas and necessities from the university lecturers' perspectives, covered 50 lecturers. The research was targeted and non-verbal.

The research was conducted in August-September, 2017. The special questionnaires, prepared by us, were sent to the lecturers via the electronic computer system, so-called

Survey Monkey, which made results calculation and analysis easier. In the open space, the lecturers mentioned the changes of curriculum, which will be oriented on the increase of practical part and internship, more researches, problem-based teaching implementation, teaching and evaluating strategy development, such as team-working, project teaching, more interactive for students, lecturers and potential employers, etc. In our point of view, the responses of lecturers create the basis for reviewing the curriculums to the head and implementing teams.

Main Conclusions and Recommendations of the Dissertation

- 1) The level of human development becomes deeper and difficult simultaneously to cognitive development advancement, which are followed by the increase of self-evaluation and self-realization process. For some time, in parallel of the real self-evaluation formation, the self-development advances to the higher level, and as a rule, strives to the active self-realization in public.
- 2) The various factors define the human attitudes to strive to the permanent self-development. Among them, the most important is motivation. So, we can say that the basis of motives are needs.
- 3) For humans, striving to the self-development and self-realization is natural and inherited features, and as a rule, reaches the highest level during the adolescent age. Its full expression is contributed by the several simultaneous psychological process (need, attitude, interest, relevant motivation).
- 4) If the problems of students' career planning and development, their necessary competencies get included in the curriculum, then a student will think about own career planning and development from the beginning of study at university, which will help for the next advancement at career ladder.

- 5) Career planning is the main process of career management. Defining the career development is possible due to the competences, which are necessary for work at the responsibility and achievement progress level.
- 6) The students' career development conception is effective, when it is permanent. Spontaneous, non-systematic activities are the waste of human resources and put under risk, or the future development continues incorrect way. It may be permanently enriched and specifies due to the students' needs.
- 7) As a result of research analysis, we have found out the dynamics of increase of interested people towards the life-long education, which needs to be considered during the education policy definition. It will be reflected during the students' career development needs planning. Career growth planning starts from childhood and is developed at universities. Students permanently think how to create the career ladder and become self-realized in the society. For this purpose, they often use life-long education.
- 8) Students should start thinking about the career creation from the first days of university, and besides the own choice freedom, it should be regulated within the systematic and complex frames. Moreover, we deal with the adults, which is distinguished from schools, for whom the self-development should be totally conditioned with the internal motivation.
- 9) If the problems of students' career planning and development, their necessary competencies get included in the curriculum, then a student will start thinking own career planning and development without consultant center, which will help for the next advancement at career ladder.
- 10) The surveyed lecturers mentioned the parts of curriculum that contribute to the students' career development, which changes will be oriented on: the increase of practical part and internship, more researches, problem-based teaching

implementation, teaching and evaluating strategy development, such as team-working, project teaching, more interactive for students, lecturers and potential employers, etc.

11) The recommendations of curriculum changes may be based on three directions:

- The curriculum is developed and improved, which is valuable for everybody, provides high quality of teaching and increase the university image;
- High level program graduates are more attractive for potential employers;
- The self-regulation skills increase, which helps for the career ladder effective planning and implementation;

12) Recommendations for curriculum development are the following:

- More frequent use of effective, interactive-based teaching strategies at lectures;
- Students encouragement to set the teaching goals and permanent monitor learning/teaching process;
- Give students the possibility to learn and reach the success without the lecturers' directives and help;
- During seminars, give students group work to do;
- Give students the homework (for example, research and creative projects), which give them possibility to define the goals and plan time in a correct way;
- Give students the homework, which will teach students how to make an effective decision and solve the problem in a little time;
- Establish the problem-based teaching for students;
- Include more practical part and internship elements in the curriculum;
- For real self-recognition, often use the assessment contributing to the students' development, inter and self-evaluation. Then, ask to compare their evaluation to the lecturer's evaluation;

13) As our theoretical and practical findings showed it is possible to provide students career development, knowledge, skills and competencies within the university curriculums, which are presented in the mentioned conception.

- 14) The effectiveness will be increased if the curriculum and career services work in simultaneous and permanent correlation regime.

The Main Findings were Published in the Following Scientific Works

1. October 17-19, 2014, Shota Rustaveli Batumi University, Scientific Conference III – “Students’ Career Planning and Development Problems and its Influence on Employment”.
2. October 9-11, 2015, I. Gogebashvili Telavi State University, Scientific Conference III “Intercultural Dialogues” – “Research of Students’ Career Development Needs on the Example of Iakob Gogebashvili Telavi State University”.
3. December 3, 2015, Scientific Conference II, Ukraine, – “Students’ Career Development Management Conception”.
4. July 1-2, 2016, I. Gogebashvili Telavi State University, Scientific Conference I “Education, Research, Practice” – “Tendencies of Students’ Prof-Oriented Formation on the Example of Iakob Gogebashvili Telavi State University”.
5. October 27-28, 2017, I. Gogebashvili Telavi State University, Scientific Conference IV “Intercultural Dialogues” – “Research of Potential Employers on the Example of Graduates of Iakob Gogebashvili Telavi State University”.
6. October, 2017, Scientific Conference, Kiev, Ukraine, – “Research of Iakob Gogebashvili Telavi State University Lecturers’ Opinion about the Students’ Career Planning and Development”.